

Metodický návod o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady podle stávajících právních předpisů

OBSAH

1	Úvod.....	2
1.1	Oblast použití	2
2	Pojmy a definice.....	2
3	Vybrané povinnosti zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, ve znění pozdějších předpisů .	4
3.1	Malá zařízení	4
3.1.1	Úvod.....	4
3.1.2	Požadavky na kontrolu výstupů z „malého zařízení“ z hlediska účinnosti hygienizace.....	4
3.2	Komunitní kompostování - předcházení vzniku odpadů.....	5
3.2.1	Úvod.....	5
3.2.2	Doporučené využití zeleného kompostu	5
3.3	Vybraná ustanovení vyhlášky č. 341/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady.....	6
3.3.1	Odpady a suroviny, které je možno v zařízení k využívání bioodpadů zpracovat	6
3.3.2	Kontrola způsobů biologického zpracování bioodpadů z hlediska účinnosti hygienizace vnesenými indikátorovými mikroorganismy (ověřování procesu) podle vyhlášky č. 341/2008 Sb.	6
3.3.3	Zařazování výstupů skupiny 3 (stabilizovaný biologicky rozložitelný odpad) a skupiny č. 4 (odpady biologicky nerozložitelné) podle přílohy č. 6 vyhlášky č. 341/2008 Sb.....	7
3.3.4	Stanovení stability rekultivačního digestátu při technologii anaerobní digesce s dobou zdržení kratší než 30 dní	7
4	Přehled základních povinností pro kompostárny a bioplynové stanice zpracovávající VŽP vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1774/2002/ES ze dne 3. 10. 2002, kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů.....	7
4.1	Úvod.....	8
4.2	Požadavky na vybavení a provoz zařízení k využívání bioodpadů, využívající odpady, které podléhají přímo použitelného předpisu Evropských společenství (Nařízení Parlamentu a Rady ES č. 1774/2002).....	9
4.2.1	Požadavky na vybavení zařízení a provoz	9
4.2.2	Požadavky na obsah provozního řádu	10
4.2.3	Požadavky na kvalitu výstupů.....	11
4.2.4	Zvláštní ustanovení	11
5	Postup odběru vzorků pro stanovení koncentrací vybraných rizikových látek, prvků a jakosti kompostů a digestátů	12
6	Vysvětlení vztahu a působnosti právních předpisů	12
7	Použité podklady, související právní předpisy a technické normy	13
8	Seznam zkratk	14

1 Úvod

Metodický návod byl vydán k upřesnění vybraných ustanovení týkajících se biologicky rozložitelných odpadů (dále jen „bioodpady“) ve stávajících právních předpisech, zejména pak v zákoně č. 185/2001 Sb. o odpadech, v platném znění, ve vyhlášce č. 341/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), dále jen vyhláška č. 341/2008 Sb., v zákoně č. 156/1998 o hnojivech, v platném znění a v Nařízení (ES) č. 1774/2002, kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě.

Ve vztahu k zákonu o odpadech metodický návod vysvětluje především požadavky na provoz komunitních kompostáren podle § 10a zákona o odpadech a malých zařízení podle § 33b odst. 1 písm. a) zákona o odpadech. Metodický návod dále uvádí požadavky zákona o hnojivech vztahující se k uvádění kompostů a digestátů do oběhu. V metodickém návodu jsou také uvedeny základní požadavky na provoz zařízení na zpracování BRO v případech, kdy jsou zpracovávány vedlejší živočišné produkty (VŽP).

1.1 **Oblast použití**

Metodický pokyn je určen pro potřeby krajských úřadů a dalších orgánů veřejné správy, provozovatele zařízení na zpracování BRO, respektive i zařízení na výrobu zeleného kompostu (komunitní kompostování) a resortní kontrolní orgány.

2 Pojmy a definice

- a) **kompostováním** - aerobní proces, při němž se činností mikro a makro organismů za přístupu vzduchu přeměňuje využitelný bioodpad na stabilizovaný výstup – kompost,
- b) **anaerobní digesí** - řízený a kontrolovatelný mikrobiální mezofilní nebo termofilní rozklad organických látek bez přístupu vzduchu v zařízení bioplynové stanice za vzniku bioplynu, digestátu nebo rekultivačního digestátu,
- c) **bioplynovou stanicí** - samostatná technologie zpracování bioodpadů využívající procesu anaerobní digesce za účelem produkce bioplynu, digestátu nebo rekultivačního digestátu,
- d) **hygienizací** - způsob úpravy bioodpadu, který vede k redukci počtu patogenních organismů, které mohou způsobit onemocnění člověka nebo zvířat pod stanovenou mez,
- e) **komunitním kompostováním** - systém sběru a shromažďování rostlinných zbytků z údržby zeleně a zahrad na území obce, jejich úprava a následné zpracování na zelený kompost,
- f) **nerozložitelnými příměsmi** - látky, které se při procesu kompostování nemohou měnit (zejména kameny, stavební odpad, kovové předměty, plasty a sklo),
- g) **odběrem vzorku** - stanovený postup výběru nebo tvorby vzorku podle požadavku plánu vzorkování zahrnující činnosti související s vyjmutím nebo skládáním vzorku,

- h) **plánem vzorkování** - souhrn všech informací vztahujících se ke konkrétnímu vzorkování,
- i) **programem zkoušení** - celkový postup zkoušení od prvního kroku, ve kterém jsou stanoveny cíle programu, až do posledního kroku, ve kterém jsou porovnávány dosažené výsledky s cíli,
- j) **rekultivačním digestátem** - stabilizovaný výstup z anaerobního zpracování bioodpadů, určený pro udržení nebo zlepšení vlastností půdy, použitelný mimo zemědělskou a lesní půdu,
- k) **rekultivačním kompostem** - stabilizovaný výstup z aerobního zpracování bioodpadů v zařízení k využívání bioodpadů, určený pro udržení nebo zlepšení vlastností půdy, použitelný mimo zemědělskou a lesní půdu,
- l) **stabilizovaným bioodpadem** - upravený odpad vznikající při biologické úpravě bioodpadů, splňující požadavky stanovené vyhláškou č. 341/2008 Sb., který je možno uložit na skládku podle zvláštního právního předpisu¹⁾ nebo energeticky využít
- m) **veřejnou zelení** - parky, lesoparky, sportoviště, dětská hřiště a veřejně přístupné travnaté plochy v intravilánu obce
- n) **vzorkováním** - činnosti zahrnuté v programu zkoušení a související s přípravou a zpracováním plánu vzorkování, s vlastním odběrem vzorku a dalším nakládáním se vzorkem a činnosti související se zpracováním příslušné dokumentace,
- o) **výrobní šarží kompostu** - definované množství kompostu z jedné zakládky mající po skončení kompostovacího procesu shodné jakostní znaky,
- p) **výstupem ze zařízení k využívání bioodpadů** - výrobky, které splňují požadavky zvláštních právních předpisů²⁾, výrobky, které splňují požadavky vyhlášky č. 341/2008 Sb. a odpady, které již nejsou považovány za bioodpady,
- q) **vytříděným kuchyňským odpadem z kuchyní, jídelen a stravoven** - odpad pouze rostlinného charakteru (například zbytky zeleniny a ovoce), který nepřišel do kontaktu se surovinami živočišného původu (například se syrovým masem, syrovými produkty rybolovu, syrovými vejci nebo syrovým mlékem),
- r) **využitelným bioodpadem** - bioodpad, který lze po úpravě nebo zpracování v zařízeních k využívání bioodpadů dále využít,
- s) **zakládkou** - směs bioodpadů a dalších složek, založených podle skladby stanovené schváleným provozním řádem kompostování ve stejném termínu do jedné či více hromad,
- t) **zeleným kompostem** - substrát vzniklý kompostováním rostlinných zbytků
- u) **zemědělským odpadem živočišného původu** - výkaly a moč zvířat včetně znečištěné slámy nevyužitelné ke hnojení nebo zpracování na organická hnojiva.

---

¹⁾ Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

²⁾ Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, včetně vyhlášky: 273/1998 SB o odběrech a chemických rozbořech hnojiv.

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů.

3 Vybrané povinnosti zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

3.1 Malá zařízení

3.1.1 Úvod

- a) Malá zařízení jsou zařízení na využití vybraných biologicky rozložitelných odpadů, provozovaná na základě kladného vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 79 odst. 4 písm. e) zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech a v souladu se zvláštními právními předpisy na ochranu zdraví lidí a životního prostředí, v souladu s nimiž je zařízení zřízeno a provozováno. Malé zařízení zpracovává využitelné biologicky rozložitelné odpady pro jednu zakládku v množství nepřekračující 10 tun těchto odpadů; roční množství bioodpadů zpracovávaných malým zařízením nesmí přesáhnout 150 tun. Vzor žádosti o vyjádření obecního úřadu s rozšířenou působností je uvedena v příloze tohoto metodického návodu (příloha č. 2).
- b) Výstupy ze zařízení jsou hodnoceny na základě prováděných kontrol podle přílohy č. 5 vyhlášky č. 341/2008 Sb. a dle výsledků rozborů je určeno jejich využití. Vzhledem k tomu, že malá zařízení nemusí být vybavena váhou, lze údaj o hmotnosti bioodpadů stanovit na základě odborného odhadu (hmotnost nákladu automobilu, objemu odpadů a přepočtu dle objemové hmotnosti apod.).
- c) V případě provozování malého zařízení se doporučuje vést evidenci odpadů v provozním deníku.

3.1.2 Požadavky na kontrolu výstupů z „malého zařízení“ z hlediska účinnosti hygienizace

V malém zařízení mohou být zpracovány pouze materiály rostlinného původu definované v seznamu B přílohy č. 1 vyhlášky a další suroviny či odpady rostlinného původu nebo materiály, které prokazatelně zlepšují kvalitu procesu kompostování a kvalitu výsledného kompostu (nekontaminovaná zemina, přípravky k úpravě pH apod.).

Pokud jsou výstupy z malého zařízení využity k zakládání nebo k údržbě veřejné zeleně v obci, z jejichž katastrálního území bioodpady zpracovávané v malém zařízení pocházejí, není nutné provádět kontrolu hygienizace. Je však nutné zabezpečit správný teplotní režim dle tab. 2.1. přílohy č. 2 vyhlášky.

Výstupy z malého zařízení, které nejsou uváděny na trh nebo do oběhu podle jiných právních předpisů a které jsou používány mimo lesnickou a zemědělskou půdu k zakládání nebo k údržbě veřejné zeleně v obci, z jejichž katastrálního území bioodpady zpracovávané v malém zařízení pocházejí, se nezařazují do skupin podle přílohy č. 6 odst. 2 vyhlášky.

3.2 Komunitní kompostování - předcházení vzniku odpadů

3.2.1 Úvod

- a) Komunitní kompostování (dle §10a zákona o odpadech) je systém sběru a shromažďování rostlinných zbytků z údržby zeleně a zahrad na území obce, jejich úprava a následné zpracování na zelený kompost. Jedná se o způsob předcházení vzniku odpadů, při kterém není nutné vést evidenci použitých materiálů. Zařízení se nezřizuje ve smyslu zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech a není tedy zařízením pro nakládání s odpady ve smyslu § 14. Povinnosti vyplývající ze zákona o odpadech se na tato zařízení nevztahují. Obec může ve své samostatné působnosti, jako opatření pro předcházení vzniku odpadů, stanovit obecně závaznou vyhláškou obce systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce. Vzor obecně závazné vyhlášky, který vydalo ministerstvo vnitra, je uveden v příloze č. 1 tohoto metodického návodu. Tímto způsobem lze zpracovat pouze rostlinné zbytky z údržby zeleně a zahrad na území obce. **Produktem komunitního kompostování je výhradně zelený kompost, který může být využit k údržbě a obnově veřejné zeleně obce.** Jiné využití zeleného kompostu je možné pouze za splnění podmínek stanovených zvláštními právními předpisy (zákona o hnojivech). Především je nutné provést registraci u ÚKZÚZ a splnit všechny požadavky vyplývající ze zákona o hnojivech a jeho prováděcích právních předpisů.
- b) Každá komunitní kompostárna by měla mít určenu odpovědnou osobu, která zodpovídá zejména za:
1. správný průběh procesu aerobního kompostování, včetně správné surovinové skladby, správné vlhkosti a struktury kompostovaného materiálu
  2. pořádek na komunitní kompostárně a v přilehlém okolí
  3. správné využití zeleného kompostu

3.2.2 Doporučené využití zeleného kompostu

- a) Před zavedením komunitního kompostování se doporučuje provést výpočet produkce kompostu a ověřit dostatečné plochy k aplikaci zeleného kompostu za účelem údržby a obnovy veřejné zeleně.
- b) Zelený kompost k údržbě veřejné zeleně obce se doporučuje používat v dávkách do 30 tun původní hmoty/ha (3 kg/m^2) a tuto aplikaci opakovat nejdříve za tři roky od předchozí aplikace.
- c) Při zapravení do půdního profilu o hloubce 5 – 10 cm může být jednorázová dávka až 100 tun původní hmoty/ha. Další dávku lze provést nejdříve za osm let.
- d) Při zapravení do půdního profilu o hloubce větší než 10 cm může být jednorázová dávka až 200 tun původní hmoty/ha. Další dávku lze provést nejdříve za deset let.
- e) Doporučují se však dávky nižší, neboť tyto hraniční dávky budou více stimulovat růst zeleně a množství určené ke zpracování bude narůstat.

3.3 Vybraná ustanovení vyhlášky č. 341/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady

3.3.1 Odpady a suroviny, které je možno v zařízení k využívání bioodpadů zpracovat

Seznam bioodpadů využitelných v malém zařízení podle § 33b odst. 1 písmene a) zákona o odpadech definuje písmeno B přílohy 1 vyhlášky č. 341/2008 Sb. Tento seznam je konečný a k uvedeným odpadům je možné přidávat pouze další suroviny či materiály nebo odpady, které prokazatelně zlepšují kvalitu procesu kompostování a/nebo kvalitu výsledného kompostu (nekontaminovaná zemina, přípravky k úpravě pH apod.).

Seznam odpadů, které je možné zpracovat v ostatních zařízeních, s vyšší kapacitou, než je stanoveno v § 33b odst. 1 písm. a) zákona o odpadech je stanoven v příloze č. 1 A vyhlášky. V takto definovaných zařízeních je možné též zpracovávat vedlejší živočišné produkty v souladu s jiným právním předpisem³ a materiály nebo odpady, které prokazatelně zlepšují kvalitu procesu a/nebo kvalitu výsledného výstupu/výstupů (např. nekontaminovaná zemina, přípravky k úpravě pH apod.).

3.3.2 Kontrola způsobů biologického zpracování bioodpadů z hlediska účinnosti hygienizace vnesenými indikátorovými mikroorganismy (ověřování procesu) podle vyhlášky č. 341/2008 Sb.

- a) U zařízení zpracovávajících bioodpady musí probíhat pravidelná kontrola způsobů biologického zpracování bioodpadů z hlediska účinnosti hygienizace v souladu s přílohou č. 2 vyhlášky písm. D (splnění kritéria pro počty KTJ indikátorových organismů ve výstupu ze zařízení).
- b) Kontrola účinnosti hygienizace (technologického procesu zpracování bioodpadu v zařízeních) vnesenými indikátorovými mikroorganismy se provádí v případech, kdy jsou na zařízení zpracovány materiály označeny ve sloupci „Zvláštní způsoby nakládání“ přílohy č. 1 vyhlášky- Seznamu využitelných bioodpadů písm. A indexem 2, ostatní materiály, u kterých se předpokládá kontaminace patogenními činiteli a vedlejší živočišné produkty, které však musí být zpracovány podle jiného právního předpisu³.
- c) Mezi tyto materiály např. patří:
  - 19 08 05: Kaly z čištění komunálních odpadních vod
  - 19 09 01: Pevné odpady z primárního čištění (z česlí, filtrů)
  - 20 03 04: Kal ze septiků a žump
  - 20 01 08 Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven (pokud pochází ze stravovacích zařízení, restaurací a jídelen)

---

³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. 10. 2002, kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů.

d) Mezi tyto materiály např. nepatří:

20 01 08 Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven (pokud pochází ze separovaného sběru z domácností a pokud se jedná o materiál rostlinného původu, který neobsahuje vedlejší živočišné produkty)

20 02 01 Biologicky rozložitelný odpad (ze zahrad a parků)

20 03 02 Odpad z tržišť

e) Případy, kdy se kontrola vnesenými indikátorovými mikroorganismy výstupů z těchto zařízení provádí, definuje vyhláška v příloze č. 5, písm. A 8.

f) Test vnesenými indikátorovými mikroorganismy podle přílohy č. 2 bodu D vyhlášky se do doby vydání jednotných metodik tohoto testu nevyžaduje.

3.3.3 Zařazování výstupů skupiny 3 (stabilizovaný biologicky rozložitelný odpad) a skupiny č. 4 (odpady biologicky nerozložitelné) podle přílohy č. 6 vyhlášky č. 341/2008 Sb.

Výstupy, které jsou zařazeny do skupiny 3 (stabilizovaný biologicky rozložitelný odpad) podle přílohy č. 5, tabulky 5.1. vyhlášky č. 341/2008 Sb. Sb. se zařazují jako odpady katalogového čísla 19 03 05 Stabilizovaný odpad neuvedený pod číslem 19 03 04*. Takto zařazené výstupy již nejsou považovány za biologicky rozložitelné odpady. **Další nakládání s těmito odpady se řídí podmínkami stanovenými v zákoně o odpadech.**

3.3.4 Stanovení stability rekultivačního digestátu při technologii anaerobní digesce s dobou zdržení kratší než 30 dní

V příloze č. 2 část C. odst. (2) písmene a) vyhlášky č. 341/2008 Sb. jsou stanoveny požadavky na ověřování biologické stability rekultivačního digestátu při celkové době anaerobní fermentace kratší než 30 dnů. V těchto případech se za „ověřenou stabilitu“ rekultivačního digestátu nebo digestát považuje materiál, který podle normy ČSN ISO 11734 nepřesáhne hodnotu 60 Nl zbytkového bioplynu/kg sušiny při době trvání testu 30 dnů⁴.

3.3.5. Opatření k provádění kontroly zápachu

Mezi opatření k provádění kontroly zápachu podle přílohy č. 4 odstavce 1 písm. d) se rozumí: pravidelný a častý úklid, kontrola funkčnosti všech technologických částí, které mohou mít vliv na biologický proces a kontrola provozních parametrů jaký je např. teplota ve fermentoru, pH apod.

V případě, že je zařízení vybaveno vzduchotechnikou a systémem čištění odpadních plynů, je nutné kontrolovat také správnou funkci vzduchotechniky a čištění odpadních plynů, respektive pravidelně vyměňovat náplň biofiltrů.

4 Přehled základních povinností pro kompostárny a bioplynové stanice zpracovávající VŽP vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1774/2002/ES ze dne

---

⁴⁾ Jedná se o předběžně stanovenou hodnotu, která bude upřesněna na základě hodnot získaných z ověřování provozů vybraných bioplynových stanic.

produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů

4.1 Úvod

Kompostárny a bioplynové stanice, které přijímají biologicky rozložitelné odpady spadající do působnosti nařízení č. 1774/2002/ES musí splňovat některé zvláštní požadavky. Tyto požadavky, uvedené v odstavci 4.2. metodického návodu, platí pro zařízení, která zpracovávají alespoň jeden z druhů bioodpadů uvedených v tab. 1. respektive i jiných materiálů, pokud obsahují vedlejší živočišné produkty (VŽP). Zařízení, která zpracovávají materiály charakteru VŽP musí mít pro nakládání s nimi souhlas Krajské veterinární správy podle zákona č. 166/1999 o veterinární péči ve znění pozdějších předpisů. Krajská veterinární správa vydává závazné posudky pro územní, stavební a kolaudační řízení a osvědčuje splnění požadavků a podmínek stanovených pro zacházení s vedlejšími živočišnými produkty.

Úplný výčet VŽP je uveden v člancích 4, 5 a 6 Nařízení 1774/2002 v platném znění.

Tabulka 1: Příklady biologicky rozložitelných odpadů, které podléhají nařízení 1774/2002/ES

Zvláštní způsoby nakládání	Druhy odpadů podle Katalogu odpadů⁵⁾	
	02 01	Odpady ze zemědělství, zahradnictví, lesnictví, myslivosti, rybářství
1 ⁶⁾	02 01 06	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalně odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku
1	02 02	Odpady z výroby a zpracování masa, ryb a jiných potravin živočišného původu
1	02 02 01	Kaly z praní a z čištění
1	02 02 03	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
1	02 02 04	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
	02 05	Odpady z mlékárenského průmyslu
1	02 05 01	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
	04 01	Odpady z kožedělného a kožešnického průmyslu
1	04 01 01	Odpadní klišovka a štípenka
	19 08	Odpady z čistíren odpadních vod jinde neuvedené
1	19 08 09	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky

⁵⁾ Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Pouze pokud není určeno k hnojení nebo výrobě hnojiv, viz. příloha č. 3

Zvláštní způsoby nakládání	Druhy odpadů podle Katalogu odpadů ⁵⁾	
	20 01	Složky z odděleného sběru (kromě odpadů uvedených v podskupině 15 01)
1 ⁷⁾	20 01 08	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven
1	20 01 25	Jedlý olej a tuk

4.2 Požadavky na vybavení a provoz zařízení k využívání bioodpadů, využívající odpady, které podléhají přímo použitelného předpisu Evropských společenství (Nařízení Parlamentu a Rady ES č. 1774/2002)

4.2.1 Požadavky na vybavení zařízení a provoz

Zařízení, které zpracovává odpady charakteru VŽP musí být v souladu s citovaným nařízením ES vybaveno:

- a) Technologickými prostředky, které zajistí dostatečnou dezintegraci materiálu na částice o maximální velikosti 12 mm před vstupem do jednotky.
- b) Sanitační jednotkou nebo uzavřeným aerobním boxem, vakem či zakrytým prostorem, kde dojde působením topného media (zejména u anaerobních technologií) nebo samozáhřevem (zejména u aerobních technologií) k zahřátí na teploty alespoň 70 °C a zároveň zdržení každé částice minimálně 1 hodinu.
- c) Vhodným bezpečnostním systémem, bránícím nedostatečnému ohřevu.
- d) Vybavením ke sledování a stálému záznamu teploty.
- e) V případě, že se v blízkosti vyskytují hospodářská zvířata, vhodným opatřením k zabránění jejich vstupu, dále musí být zařízení na využití určených bioodpadů odděleno od krmiva a podestýlky hospodářských zvířat.
- f) Technickými prostředky na čištění a desinfekci vozidel, kontejnerů a nádob sloužících na přepravu bioodpadů na výjezdu ze zařízení, např. tlakovým oplachem s možností dávkování desinfekčního prostředku.
- g) Místem určeným k provádění čištění a desinfekce s vyspádanou plochou do zvláštní jímky.
- h) Vhodnými prostředky na čištění všech částí provozu.

Dále musí být zařízení provozováno tak, aby byly splněny tyto požadavky:

- a) Vedlejší živočišné produkty musí být zpracovány co nejdříve po dodání. Do zpracování musí být vedlejší živočišné produkty správně skladovány.
- b) Kontejnery, nádoby a dopravní prostředky používané k přepravě nezpracovaných materiálů musí být ve vyhrazeném prostoru očištěny. Tento prostor musí být umístěn a konstruován tak, aby se zabránilo nebezpečí kontaminace zpracovaných produktů.

⁷⁾ Do těchto kategorií může být zařazen vytríděný kuchyňský odpad z kuchyní, jídelen a stravoven definovaný v odstavci 2 písm. q) metodického návodu, na který se povinnosti nařízení 1774/2002 nevztahují, neboť neobsahují živočišné produkty. Jedná se o materiály rostlinného původu.

- c) Odpadní vody pocházející z nečisté části musí být upraveny způsobem zaručujícím zneškodnění pokud možno všech patogenů. Zvláštní požadavky na úpravu odpadních vod ze zpracovatelských závodů mohou být stanoveny postupem podle čl. 33 odst. 2 Nařízení č. 1774/2002.
- d) Musí být přijata systematická ochranná opatření proti ptákům, hlodavcům, hmyzu a jiným škůdcům. K tomuto účelu musí být používán doložený program hubení škůdců.
- e) Pro všechny části provozů musí být zavedeny a doloženy čisticí postupy. K čištění musí být k dispozici vhodné vybavení a čisticí prostředky.
- f) Hygienický dohled musí zahrnovat pravidelné kontroly prostředí a vybavení. Rozvrh a výsledky kontrol musí být doloženy a uchovávány po dobu nejméně dvou let.
- g) Vybavení a zařízení musí být udržovány v dobrém stavu a měřicí zařízení musí být v pravidelných intervalech kalibrována.
- h) Se zpracovanými produkty se musí manipulovat a musí být skladovány způsobem bránícím rekontaminaci.

Osoby se musí pohybovat na zařízení takovým způsobem, aby bylo zabráněno rekontaminaci upravených výstupů.

4.2.2 Požadavky na obsah provozního řádu

V provozním řádu zařízení, které zpracovává odpady charakteru VŽP musí být v souladu s citovaným nařízením ES kromě údajů uvedených v příloze č. 4 vyhlášky definováno:

- a) Způsob přijímání a skladování bioodpadů, který má zajistit jejich co nejrychlejší zpracování a minimalizovat úniky látek způsobujících zápach před samotným zpracováním. Zpracování bioodpadů by mělo být zahájeno nejpozději do 48 hodin od jejich přivezení ke zpracování. Zejména v letním období roku se doporučuje tuto dobu výrazně zkrátit.
- b) Postup k soustavným preventivním opatřením proti ptákům, hlodavcům, hmyzu a jiným škůdcům. K tomuto účelu musí být prováděn zdokumentovaný program hubení škůdců.
- c) Zásady údržby a očisty zařízení. Očistu míst a technologických celků zařízení znečištěných bioodpady je nutné provádět nejméně dvakrát týdně. Program údržby a očisty zařízení musí být dokumentován.
- d) Opatření, která stanoví takový způsob nakládání s kompostem/rekultivačním kompostem, digestátem či rekultivačním digestátem zabraňující rekontaminaci neošetřenými vstupními materiály.
- e) Sledování systému analýzy rizika a kritických kontrolních bodů (mezi kritické body patří: velikost částic, teplota a minimální doba zpracování, kontrola měřidel a jejich kalibrace, dekontaminace, sterilizace).
- f) Způsob zpracování bioodpadů zajišťující, že projdou během úpravy požadovaným teplotním režimem.

4.2.3 Požadavky na kvalitu výstupů

Reprezentativní vzorky odebrané z digestátu nebo kompostu (příp. rekultivačního digestátu nebo rekultivačního kompostu) v průběhu nebo ihned po zpracování v zařízení na výrobu bioplynu nebo kompostování musí za účelem sledování zpracování splňovat tyto normy:

Escherichia coli: : $n = 5$, $c = 1$, $m = 1\ 000$ KTJ , $M = 5\ 000$ KTJ v 1 g reprezentativního vzorku

Nebo

Enterobacteriaceae: $n = 5$, $c = 1$, $m = 1\ 000$ KTJ, $M = 5\ 000$ KTJ v 1 g reprezentativního vzorku

a

reprezentativní vzorky odebrané z digestátu nebo kompostu v průběhu nebo při vyskladnění v zařízení na výrobu bioplynu nebo kompostování musí splňovat tyto normy:

Salmonella: nepřítomnost v 25 g reprezentativního vzorku

$n = 5$; $c = 0$; $m = 0$; $M = 0$

kde:

n = počet vzorků, které mají být testovány;

m = prahová hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za uspokojivý, pokud počet bakterií ve všech vzorcích není vyšší než m ;

M = nejvyšší hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za neuspokojivý, pokud je počet bakterií v jednom nebo více vzorcích vyšší nebo roven M ;

c = počet vzorků, u nichž může být počet bakterií mezi m a M ; celý vzorek je považován za přijatelný, pokud ostatní vzorky mají počet bakterií nižší nebo roven m .

Stanovení výše uvedených mikroorganismů se provádí pomocí norem citovaných ve vyhlášce 341/2008 Sb.

4.2.4 Zvláštní ustanovení

Požadavky stanovené v odstavci 4.2.1. se nevztahují na:

- a) zařízení, která zpracovávají pouze bioodpady již ošetřené dle výše uvedených požadavků v jiném zařízení (výstupy těchto zařízení však musí také splňovat požadavky na hodnocení přítomnosti patogenních organismů stanovené v bodě 4.2.3 .) Jedná se například o výstup z bioplynové stanice (digestát, rekultivační digestát), který je dále zpracováván na kompostárně.
- b) zařízení, kde je účinnost hygienizace ověřena pomocí validačního testu vnesenými indikátorovými mikroorganismy podle přílohy 2 písmene D vyhlášky, je možné provozovat i s jiným technologickým vybavením než uvádí 4.2.1. písmena a – c, pokud zároveň výstupy splňují požadavky na kvalitu výstupů podle bodu 4.2.3.

- c) výstupy zařazené do skupiny 3 nebo 4 podle přílohy 6 vyhlášky, jsou-li uloženy na skládce v souladu s jinými právními předpisy⁸.

5 Postup odběru vzorků pro stanovení koncentrací vybraných rizikových látek, prvků a jakosti kompostů a digestátů

- a) V případě odebírání vzorků kompostů a digestátů pro registraci ve smyslu zákona č. 156/1998 Sb. o hnojivech, se odběr vzorků provádí podle vyhlášky o odběrech a chemických rozborech hnojiv⁹.
- b) V případě rekultivačních digestátů, rekultivačních kompostů a stabilizovaného bioodpadu pro zařazení podle vyhlášky se odběr vzorků provádí podle ČSN 14899 (Charakterizace odpadů – Vzorkování odpadů – Zásady přípravy programu vzorkování a jeho použití) v souladu s přílohou č. 7 a č. 8 vyhlášky.
- c) Odběr vzorků provádí pouze kvalifikovaná, nezávislá osoba.
- d) Při vzorkování musí být důsledně zajištěna jakost a řízení kvality vzorkování. (ČSN 14899 Charakterizace odpadů – Vzorkování odpadů – Zásady přípravy programu vzorkování a jeho použití).
- e) V případě odběru vzorků pro hodnocení mikrobiálních ukazatelů je třeba odebírat a uchovávat vzorky tak, aby nedošlo k druhotné kontaminaci.

6 Vysvětlení vztahu a působnosti právních předpisů

Předmětem vyhlášky č. 341/2008 Sb. je úprava podrobností nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (dále jen bioodpady) v kompostárnách a bioplynových stanicích. Kompostárny jsou v závislosti na množství a druhu v nich zpracovávaných bioodpadů rozděleny na malá zařízení a zařízení s vyšší kapacitou než je stanoveno v § 33b odst. 1 zákona o odpadech. Malá zařízení jsou zařízeními určenými k nakládání s odpady, ale k jejich provozování je postačující kladné vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností a to z důvodu zpracování pouze nerizikových rostlinných materiálů. Zařízení s vyšší kapacitou, než je stanoveno v § 33b odst. 1 zákona jsou zařízeními provozovanými na základě souhlasu krajského úřadu podle § 14 odst. 1 zákona o odpadech. Komunitní kompostárny podle § 10a zákona o odpadech nejsou zařízeními k nakládání s odpady. Proto vyhláška č. 341/2008 Sb. požadavky na jejich provoz nestanoví. Přesto je nutné, aby při jejich provozu nedošlo k narušení složek životního prostředí nad míru stanovenou zvláštními právními předpisy (§10a odst. 3 zákona o odpadech). Na zařízení ke komunitnímu kompostování (předcházení vzniku odpadů) se nevztahuje zákon o odpadech a jeho prováděcí právní předpisy).

Pokud jsou výstupy ze zařízení podle § 33b odst. 1 písm. a) a b) zákona o odpadech určeny k aplikaci na jinou než zemědělskou a lesní půdu, jsou požadavky na jejich složení, kvalitu a hodnocení stanoveny ve vyhlášce č. 341/2008 Sb. včetně četnosti kontroly

⁸⁾ Vyhláška 294/2005 Sb. Vyhláška o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

⁹⁾ Vyhláška 273/1998 SB o odběrech a chemických rozborech hnojiv

výstupů. Kontrolu kvality výstupů provádí ČIŽP¹⁰. Kontrolu provozu provádí ČIŽP, příslušná obec s rozšířenou působností a krajský úřad.

V případech, že jsou výstupy ze zařízení určeny k aplikaci na zemědělskou a lesní půdu, jsou požadavky a kritéria pro jejich hodnocení stanovena v zákoně o hnojivech¹¹ ve znění pozdějších předpisů a hlavně v jeho prováděcích předpisech. Kontrolu kvality výstupů provádí ÚKZÚZ a kontrolu provozu ČIŽP, příslušná ORP a krajský úřad.

Jsou-li v zařízení na biologické zpracování bioodpadů zpracovány též vedlejší živočišné produkty podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství¹² (vyjma hnoje určeného k přímému hnojení nebo výrobě hnojiv) provádí kontrolu procesu a výstupů spolu s ČIŽP krajská veterinární správa. Tyto podmínky jsou blíže specifikovány v odstavci 4. O tom, zda jsou materiály zpracovávané v zařízení na biologické zpracování bioodpadů považovány za vedlejší živočišné produkty rozhoduje Krajská veterinární správa (KVS) ve smyslu zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči v platném znění.

Substráty, které jsou vyrobeny na bázi rekultivačních kompostů a rekultivačních digestátů přidáním dalších surovin nebo směsi, určené především pro malospotřebitele pro pěstování pokojových rostlin, na zahrádky a zemědělskou půdu jsou netypová hnojiva, musí splňovat kritéria stanovená v zákoně o hnojivech.

Substráty, které jsou vyrobeny na bázi rekultivačních kompostů a rekultivačních digestátů přidáním dalších surovin nebo směsi, určené především pro malospotřebitele a jsou určeny pro rekultivace (tedy na nezemědělskou a lesní půdu) musí být zařazovány v souladu s přílohou č. 6 vyhlášky včetně značení.

7 Použité podklady, související právní předpisy a technické normy

- a) ČSN EN ISO 11734 „Jakost vod – Hodnocení úplné anaerobní biologické rozložitelnosti organických látek kalem z anaerobní stabilizace – Metoda stanovení produkce bioplynu“.
- b) ČSN 14899 Charakterizace odpadů – Vzorkování odpadů – Zásady přípravy programu vzorkování a jeho použití.
- c) Vyhláška MZe č. 91/2007 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů
- d) Zákon č.156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů.
- e) Vyhláška ministerstva zemědělství ze dne 12. listopadu 1998 o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv 273/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- f) Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

---

¹⁰⁾ Na základě zákona 185/2001 Sb. § 76 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁾ 156/1998 ve znění pozdějších předpisů

¹²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. 10. 2002, kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů.

- g) Vzor obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce (příloha č. 1).
- h) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě.
- i) Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči v platném znění.
- j) Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.
- k) Vyhláška č. 341/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky č.294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady) .
- l) Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- m) Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), ve znění pozdějších předpisů.

8 Seznam zkratk

ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSN	Česká státní norma
ES	Evropské společenství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
Mze	Ministerstvo zemědělství
NI	Normované litry zbytkového bioplynu (litr bioplynu za normálního tlaku a teploty)
ORP	Obec s rozšířenou působností
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VŽP	Vedlejší živočišné produkty
KVS	Krajská veterinární správa
KTJ	Kolonie tvořící jednotku

Příloha č. 1

Vzor obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce

OBEC .....
Obecně závazná vyhláška
obce.....
č. .... /..... ,

kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce

Zastupitelstvo obce ..... se na svém zasedání dne ..... usnesením č. .... usneslo vydat na základě § 10a odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písmeno h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku :

Čl. 1

Sběr a shromažďování rostlinných zbytků

Rostlinné zbytky z údržby zeleně a zahrad na území obce v období od ...do... lze

Var. I a) předávat pověřené osobě provádějící pojízdný sběr vždy ..... v měsíci

Var. II b) odkládat do kontejnerů přistavených v jednotlivých částech obce vyjmenovaných v příloze této vyhlášky

Var. III c) předávat v komunitní kompostárně v ..... (uvést místo)

(Lze použít všechny varianty společně nebo i další v obci vhodné)

Čl. 2

Způsob využití zeleného kompostu

Obec využívá zelený kompost k údržbě a obnově veřejné zeleně v obci.

Čl. 3

Účinnost

Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem ... ..

Podpis

.....
Titul, jméno, příjmení
místostarosta

Podpis

.....
Titul, jméno, příjmení
starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne:

Sejmuto z úřední desky dne:

Příloha č. 2

Doporučený obsah žádosti o vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností k provozu malého zařízení

Žádost o vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností k provozu malého zařízení podle § 33b odst. 1 písm. a) zákona obsahuje:

- a) obchodní firmu nebo název, právní formu a sídlo, je-li žadatel právnickou osobou; jméno a příjmení, obchodní firmu, bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště, je-li žadatel fyzickou osobou,
- b) identifikační číslo žadatele, bylo-li přiděleno,
- c) adresu pozemku, na němž bude malé zařízení umístěno, včetně pozemkového parcelního čísla a názvu katastrálního území a doložení právního vztahu žadatele k tomuto pozemku,
- d) jméno, příjmení a místo trvalého pobytu fyzické osoby oprávněné jednat jménem žadatele,
- e) kopii podnikatelského oprávnění nebo kopii výpisu z obchodního rejstříku nebo kopii zřizovací listiny žadatele,
- f) název a technický popis zařízení včetně všech zařízení souvisejících,
- g) popis technologického způsobu biologického zpracování odpadů v malém zařízení, které bude provozováno minimálně podle bodu uvedeného v části B odst. 1 přílohy č. 2,
- h) seznam bioodpadů podle § 3, se kterými bude v malém zařízení nakládáno,
- i) opatření pro ochranu životního prostředí a zdraví lidí podle zvláštních právních předpisů¹³⁾,
- j) návrh obsahu provozního deníku podle přílohy č. 6.

---

¹³⁾ Například zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 362/2006 Sb., o způsobu stanovení koncentrace pachových látek, přípustné míry obtěžování zápachem a způsobu jejího zjišťování, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

Příloha č. 3

Společné sdělení odborů rostlinných komodit a odboru živočišných komodit Ministerstva zemědělství a odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ve věci vyjasnění komodity „hnůj“

Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství stanoví, že pokud jsou zvířecí trus, moč, hnůj a kejda, soustředěvané odděleně a zpracované mimo místo vzniku, přímo aplikovány na zemědělskou půdu za účelem hnojení v souladu s příslušnými právními předpisy (zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd ve znění pozdějších předpisů), případně jsou-li dále zpracovávány jako organické hnojivo a následně aplikovány na zemědělskou půdu, nejedná se v tomto případě o odpad, ale o hnojivo a je třeba dále postupovat podle příslušných předpisů resortu zemědělství.

Odpadem se látky stávají pokud je naplněna dikce § 3 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech a změně některých dalších zákonů, ze které vyplývá, že odpadem se rozumí předměty a látky, kterých se jejich držitel zbavuje, zamýšlí zbavit nebo musí zbavit.

Evropský soudní dvůr rozhodl v několika případech, že výrobní reziduum nemusí být vždy odpadem a zároveň stanovil podmínky, za kterých výrobní reziduum odpadem není. Na základě dosavadní judikatury Evropského soudního dvora Evropská komise vydala dne 21.2.2007 pod číslem KOM(2007)59 sdělení Radě a Evropskému parlamentu o interpretačním sdělení o odpadech a vedlejších produktech. Toto sdělení obsahuje podrobný výklad podmínek i s příklady. Má charakter nezávazných pokynů.

K problematice klasifikace komodity „hnůj“ se váže rozhodnutí Evropského soudního dvora v případě C-416/02 v rámci řízení o porušení smlouvy vedené Evropskou komisí proti Španělsku. Podle tohoto rozhodnutí nemusí být za odpad považována kejda, pokud je používána jako půdní hnojivo v rámci legální praxe hnojení na řádně vymezených pozemcích, a to i na jiných pozemcích, než jsou pozemky subjektu, který tuto kejdu vyprodukoval, a pokud je skladována pouze pro potřeby tohoto hnojení. Kejda je v tomto případě považována za vedlejší produkt.

Většina rozhodování, zda jde o odpad či o vedlejší produkt, musí být provedena individuálně s přihlédnutím ke všem okolnostem, přičemž je třeba vzít ohled na cíle směrnice o odpadech a potřebu zajistit, aby tyto cíle nebyly zkráceny.

Příloha č. 4

Společné stanovisko odboru vodovodů a kanalizací MZe a odboru ochrany vod a odboru odpadů MŽP k používání kuchyňských drtičů

Drtiče odpadů jsou zařízení na likvidaci kuchyňského a potravinářského odpadu vznikajícího především při přípravě jídel (včetně zbytků těchto jídel i potravin) a při dalším kuchyňském provozu. Potenciální použití drtičů se netýká pouze jednotlivých domácností, ale i sektoru služeb (veřejné stravování – restaurace, vyvařovny, závodní jídelny, hotely a rekreační zařízení, koleje a menzy).

Kuchyňský odpad není běžnou součástí odpadních vod použitých v obytných nebo jiných stavbách a může způsobit vážné problémy při odvádění odpadních vod kanalizační sítí zvláště v městech a obcích s malým spádem terénu, a při čištění těchto vod v případech, kdy čistírna odpadních vod nemá zvýšenou kapacitu z hlediska látkového zatížení.

Odpadní vody při používání drtičů vyžadují k odstranění většího množství organických látek (jsou látkově více zatíženy) větší množství kyslíku a to zvyšuje spotřebu elektrické energie v čistírnách odpadních vod. Současně dochází i k navýšení množství kalů. Četnější potřeba proplachů kanalizační sítě, vyšší spotřeba elektrické energie a zvýšené množství kalů k využití, v případě, že nejsou nadlimitně znečištěny (nepřípustnými látkami), nebo jejich likvidaci, výrazně zvyšuje náklady na provoz kanalizační sítě a čistíren odpadních vod. Důsledkem vyšších nákladů je vyšší cena za stočné.

Subjekt, který si pořídí a nainstaluje drtič kuchyňských odpadů, v případě, že je odběratelem dle § 2 odst. 5 zákona o vodovodech a kanalizacích¹⁴, je vázán zvláštními právními předpisy¹⁵. Pokud je subjekt nájemníkem (tedy spotřebitelem), má odpovědnost vůči vlastníku nemovitosti (tedy odběrateli).

Provozovatel kanalizace má právo přerušit odvádění odpadních vod odběrateli v případě, že se dopustí neoprávněného vypouštění, tedy vypouštění v rozporu s podmínkami stanovenými v kanalizačním řádu. Kanalizační řád pracuje s pojmem ekvivalentní obyvatel- populační ekvivalent, což je míra znečištění vyjádřená organickým biologicky odbouratelným zatížením s pětidenní biochemickou spotřebou kyslíku 60 g /den. Pokud odběratel a/nebo spotřebitel vypouští do kanalizace odpadní vodu obohacenou o drčený organický odpad, neodpovídá zatížení odpadní vody populačnímu ekvivalentu a je nutné, aby tato skutečnost byla uvedena ve smlouvě mezi odběratelem a vlastníkem, popřípadě provozovatelem kanalizace. Ve smlouvě se pak uvede, pokud je to vůbec možné ze spádových důvodů u kanalizace a vzhledem ke kapacitě čistírny odpadních vod, jiná jakost vypouštěných odpadních vod a s tím i spojená možnost navýšení ceny pro stočné, pokud je pro tyto případy kalkulována nebo koeficient navýšení množství z důvodu jiné jakosti. Instalace drtičů odpadu u odběratele bez souhlasu vlastníka, popřípadě provozovatele kanalizace (včetně úpravy smlouvy) je neoprávněným vypouštěním podle § 10 odst. 2 písm. a) a b) právního předpisu¹⁹. Při neoprávněném vypouštění se fyzická osoba jako odběratel dopouští přestupku, za který mu může být uložena pokuta až do výše 100 000 Kč. Právnícká osoba a podnikající osoba jako odběratel se dopouští správního deliktu za který mu může být uložena pokuta až do výše 100 000 Kč.

Nájemník nebo vlastník bytové nebo nebytové jednotky (spotřebitel) se musí před instalací drtiče organického odpadu informovat u vlastníka nemovitosti (odběratele), popřípadě

¹⁴) zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵) vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon, č. 274/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

provozovatele kanalizace, zda v daném místě je možné zatěžovat odpadní vody více než stanovuje kanalizační řád. Drtič kuchyňských odpadů může být nainstalován pouze v případě, že subjekt získá souhlas provozovatele kanalizace a upraví v tom smyslu smlouvu.

V Kanalizačním řádu některých provozovatelů kanalizací (např. Pražské vodovody a kanalizace a.s.), v seznamu látek, které nejsou odpadními vodami a nesmí vniknout do stokové sítě, je uvedena položka: „pevné odpady včetně kuchyňských odpadů, ať ve formě pevné nebo rozmělněné, které se dají likvidovat tzv. „suchou cestou“. V takovýchto případech platí úplný zákaz kuchyňské zdrtky vypouštět do odpadních vod.

Kuchyňský odpad zůstává i po jeho rozdrčení nadále odpadem. Kuchyňský odpad se zařazuje dle Katalogu odpadů¹⁶⁾ jako katalogové číslo 20 01 08 biologicky rozložitelný odpad z kuchyně a stravoven. S tímto odpadem je nutno nakládat v souladu s požadavky zákona o odpadech¹⁷⁾. Ten stanoví v § 17 povinnost fyzických osob odkládat komunální (tedy i kuchyňský) odpad na místa k tomu obcí určená. § 16 stanoví povinnosti původců odpadu. Jednou z povinností je vzniklý odpad, který původce nemůže sám využít nebo odstranit v souladu s tímto zákonem a jeho prováděcími právními předpisy, převést do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí dle § 12 odst. 3 zákona o odpadech. Z výše uvedeného vyplývá, že odpady lze předávat do zařízení k tomu určeným, tedy do takových zařízení, které mají platný souhlas od místně příslušného KÚ včetně provozního řádu. Vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady specifikuje možné způsoby zpracování bioodpadů, kterými jsou pouze řízené a kontrolované procesy aerobní nebo anaerobní mikrobiální biochemické přeměny, probíhající v zařízeních touto vyhláškou stanovených. Kanalizace není zařízením určeným k nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech.

Je třeba také upozornit na skutečnost, že kuchyňské odpady živočišného původu se zařazují také jako materiál kategorie 3 dle Nařízení 1774/2002/ES a v souladu s tímto nařízením se musí s tímto materiálem také nakládat (článek 6 odst. 2).

---

¹⁶⁾ vyhláška č. 381/2001 Sb. kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů, v platném znění

¹⁷⁾ zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech a změně některých dalších zákonů, v platném znění

Příloha č. 5

Seznam bioodpadů využitelných na zařízeních zpracovávajících bioodpady včetně příkladů

Druhy odpadů podle Katalogu odpadů	
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování (stabilizovaný biologicky rozložitelný odpad) potravin
02 01	Odpady ze zemědělství, zahradnictví, lesnictví, myslivosti, rybářství
02 01 01	Kaly z praní a z čištění
02 01 03	Odpad rostlinných pletiv
	<i>Například: posekaná tráva, zkažená nemořená osiva</i>
02 01 06	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku
02 01 07	Odpady z lesnictví
02 02	Odpady z výroby a zpracování masa, ryb a jiných potravin živočišného původu
02 02 01	Kaly z praní a z čištění
02 02 03	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
	<i>Například: zkažené potraviny živočišného původu, kousky rohů, zvířecí srst, peří</i>
02 02 04	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
02 03	Odpady z výroby a ze zpracování ovoce, zeleniny, obilovin, jedlých olejů, kakaa, kávy a tabáku; odpady z konzervářského a tabákového průmyslu z výroby droždí a kvasničného extraktu, z přípravy a kvašení melasy
02 03 01	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace
02 03 04	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
	<i>Například: spadané ovoce, odpady ze zeleniny a ovoce, obilí, droždí, tabákové odpady</i>
02 03 05	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
02 04	Odpady z výroby cukru
02 04 01	Zemina z čištění a praní řepy
02 04 03	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
	<i>Například: nekontaminované kaly nebo zbytky z filtračních lisů ze separovaného zachycování odpadní vody z procesů potravinářského průmyslu, výroby pochutin a krmiv</i>
02 05	Odpady z mlékárenského průmyslu
02 05 01	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
02 05 02	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
02 06	Odpady z pekáren a výroby cukrovinek

Druhy odpadů podle Katalogu odpadů	
02 06 01	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
	<i>Například: droždí</i>
02 06 03	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
02 07	Odpady z výroby alkoholických a nealkoholických nápojů (s výjimkou kávy, čaje a kaka)
02 07 01	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin
	<i>Například: pivovarské mláto, odpadní kvasnice</i>
02 07 02	Odpad z destilace lihovin
02 07 04	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování
02 07 05	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky
03 01	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek a nábytku
03 01 01	Odpadní kůra a korek
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04
03 03	Odpad z výroby a zpracování celulózy, papíru a lepenky
03 03 01	Odpadní kůra a dřevo
03 03 07	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky
03 03 08	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci
03 03 09	Odpadní kaustifikační kal
03 03 10	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně a povrchové vrstvy z mechanického třídění
03 03 11	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 03 03 10
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu
04 01	Odpady z kožedělného a kožešnického průmyslu
04 01 01	Odpadní klišovka a štípenka
04 01 07	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku
04 02	Odpady z textilního průmyslu s výjimkou textilií ze syntetických vláken
04 02 10	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)
04 02 20	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 04 02 19
04 02 21	Odpady z nezpracovaných textilních vláken
04 02 22	Odpady ze zpracovaných textilních vláken

Druhy odpadů podle Katalogu odpadů	
15	Odpadní obaly; absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené
15 01	Obaly (včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu)
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly
15 01 03	Dřevěné obaly
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené
16 03	Vadné šarže a nepoužité výrobky
16 03 06	Organické odpady neuvedené pod číslem 16 03 05
	<i>Například: zkažená krmiva, zbytky krmiv, zkažená nemořená osiva</i>
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)
17 02	Dřevo, sklo a plasty
17 02 01	Dřevo
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely
19 05	Odpady z aerobního zpracování pevných odpadů
19 05 03	Kompost nevyhovující jakosti
19 06	Odpady z anaerobního zpracování odpadu
19 06 03	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu
19 06 04	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu
19 06 05	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu
19 06 06	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu
19 08	Odpady z čistíren odpadních vod jinde neuvedené
19 08 05	Kaly z čištění komunálních odpadních vod
19 08 09	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky
19 08 12	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 19 08 11
19 08 14	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 19 08 13
19 09	Odpady z výroby vody pro spotřebu lidí nebo vody pro průmyslové účely
19 09 01	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)
19 09 02	Kaly z čiření vody
19 09 03	Kaly z dekarbonizace

Druhy odpadů podle Katalogu odpadů	
19 12	Odpady z úpravy odpadů jinde neuvedené (např. třídění, drcení, lisování, peletizace)
19 12 01	Papír a lepenka
19 12 07	Dřevo neuvedené pod číslem 19 12 06
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) , včetně složek z odděleného sběru
20 01	Složky z odděleného sběru (kromě odpadů uvedených v podskupině 15 01)
20 01 01	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet
20 01 08	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven
20 01 10	Oděvy
20 01 11	Textilní materiály
20 01 25	Jedlý olej a tuk
20 01 38	Dřevo neuvedené pod číslem 20 01 37
20 02	Odpady ze zahrad a parků (včetně hřbitovního odpadu)
20 02 01	Biologicky rozložitelný odpad
	<i>Například: posekaná tráva, seno, listí, spadané ovoce, odpady ze zeleniny, kůra, posekané křoviny, ořezané části stromů, drobný odpad ze zpracování dřeva, ovoce, zelenina, dřevo (v celku nebo posekané), odděleně sebrané organické hřbitovní odpady kromě trávy a části keřů z okrajů silnic</i>
20 03	Ostatní komunální odpady
20 03 02	Odpad z tržišť
	<i>Například: květiny, ovoce, zelenina</i>
20 03 04	Kal ze septiků a žump
20 03 07	Objemný odpad